

Josep Enric Llebot

Un entorn complex

Es podria dir que una de les arts associada a la feina dels polítics és gestionar la incertesa i la complexitat, a més, de fer-les entendre. El món, tan globalitzat per a algunes coses i cada vegada més fragmentat per a altres, és un ens complex. Aquesta complexitat del món sovint no es veu reflectida en els posicionaments públics que el món polític fa de molts problemes quotidians amb què els ciutadans ens enfrontem. Malauradament rebem més consignes que explicacions, més sol·licituds de suport que arguments i, algunes vegades el ciutadà es troba aclaparat per missatges massa simples que no li permeten, per manca d'informació i, naturalment, per manca de coneixement, formar-se una opinió sobre alguns problemes del país. Hem anat assolint un bon grau de desenvolupament econòmic, basant-nos a disposar de mà d'obra molt més barata que els nostres competidors i a disposar d'infraestructures de qualitat i un entorn natural que ha fet venir turistes estrangers i que ha desenvolupat de manera molt notable el sector de serveis. Les condicions

de la natura. Però l'anàlisi de la complexitat no s'acaba únicament en les formes sinó també en l'estructura dels sistemes i, sobretot, de les seves interaccions. La ciència, per entendre com funcionen els sistemes, els aïlla i redueix la matèria a molècules, àtoms i a partícules elementals, segons

“Els ciutadans estem aclaparats per missatges alarmants i, sobretot, massa simples sobre qüestions quotidianes. Cal que els poders públics utilitzin els recursos de què gaudeix el país per informar amb claredat sobre la complexitat dels problemes i de les seves solucions”

PAU GIL

l'escala espacial i temporal que pretén explicar. Però moltes vegades la qüestió principal és que els sistemes naturals no són sistemes aïllats, sinó que experimenten múltiples interaccions amb el seu entorn. Les causes de l'aparició de l'ordre, les estructures, els patrons de comportament i les propietats no solen estar a la base del sistema físic, sinó que són causa de les seves interaccions. Així, la complexitat biològica n'és un exemple: la física proporciona les condicions necessàries perquè es doni, però aquestes no expliquen l'emergència de relacions complexes. Més encara, quan els sistemes transcendeixen el sistema biofísic i esdevenen sistemes socials són encara més comple-

canvien i ara ens enfrontem al repte de sustentar la competitivitat del país en molts dels sectors econòmics en el coneixement i la innovació. Això s'assoleix augmentant el nombre de ciutadans que accedeixen als diferents nivells de l'ensenyament superior i creant una opinió pública madura, culta i ben informada.

En general, la ciència ha canviat substancialment durant els darrers cinquanta anys el concepte i el tractament de la complexitat dels sistemes. En el passat, es considerava que part de la complexitat no era intrínseca als sistemes mateixos, sinó que era conseqüència de la incapacitat de la ciència de descriure'ls. D'aquí, per exemple, la fascinació per les formes geomètriques regulars i la perplexitat quan durant la segona meitat del segle passat apareix el concepte de fractal, a partir del qual es pretén quantificar la irregularitat de les formes

xos d'entendre i es fa més difícil de predir-ne l'evolució.

Els ciutadans estem aclaparats per missatges alarmants i, sobretot, massa simples sobre qüestions quotidianes. Cal que sobretot els poders públics utilitzin els recursos de què gaudeix el país per informar amb claredat sobre la complexitat dels problemes i la de les seves solucions. La gran transcendència social i econòmica de qüestions com la sequera, els incendis, les onades de calor, l'augment del preu de l'energia, la mobilitat o l'excés de la construcció a la costa, per exemple, no es pot ventilar amb quatre consignes. No hem de deixar-nos portar per arguments que fan recordar, amb una mica d'agror, la “*pertinaz sequia*” del passat i, en canvi, hem de gaudir d'una societat madura per afrontar aquestes qüestions, altrament sempre presents en la nostra vida col·lectiva, amb serenitat i competència.